

[akademichna-dobrochesnist.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf)

6. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.)
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>

Халецька Аліна, доктор наук з державного управління, професор, професор Києво-Могилянської школи врядування імені Андрія Мелешевича НаУКМА

Халецький Андрій, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри управління та адміністрування КЗВО «Вінницька академія без перервної освіти»

КУЛЬТУРНА ПАРАДИПЛОМАТІЯ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Традиційно під «дипломатією» розуміють діяльність «глав держав, урядів і спеціальних органів зовнішніх зносин щодо реалізації цілей, завдань зовнішньої політики держави, а також захисту прав та інтересів держави за кордоном»; професійну «діяльність або навички міжнародних відносин, як правило, представниками країни за кордоном» [1].

В загальному контексті еволюція дипломатії як професійної діяльності починається з протодипломатії, набуває розвитку в дипломатичній спадщині Месопотамії, Стародавніх Єгипту, Китаю, Індії, Ассирії та Персії. На довгому шляху до перших дипломатичних систем збагачуються традиції Давньогрецької дипломатії з її підходами до політики, новими інструментами дипломатії та переговорів; Візантійської дипломатії як «еліксиру довголіття»; дипломатії Відродження у XIII-XVII ст. з переходом до компромісу як способу вирішення конфліктів, створенням практики амбасадорів тощо. Зміни у дипломатії як професійній діяльності відбуваються з розвитком засобів комунікації, розвитком науки і техніки. В XIX ст. – це винахід і застосування телеграфу і виникнення «телефонної дипломатії» з можливістю узгодження й прийняття рішень завдяки

використанню головами урядів і дипломатами «червоної лінії» зв'язку [2]. З виникненням радіо- й телемовлення дипломатія виходить в «прямий ефір», а з появою Інтернету та соціальних медіа кількість залучених державних і недержавних акторів збільшується, що дозволяє стверджувати про становлення та розвиток публічної дипломатії, з фокусом на суспільних потребах в стратегічній комунікації. В сучасному світі дипломатія розглядається як: форма співпраці між державами мирними засобами, вид діяльності з управління відносинами між країнами, вміння вести таку діяльність; діяльність глав держав, урядів і спеціальних органів зовнішніх відносин щодо здійснення цілей і завдань зовнішньої політики держави, а також щодо захисту прав та інтересів держави за кордоном; послідовна і системна діяльність керівництва держави та уповноважених ним державних органів, спрямовану на реалізацію зовнішньої політики держави з використанням мирних засобів [1].

Теорія та практика публічної та культурної дипломатії характеризується різноманітними підходами, відповідно до яких «публічна дипломатія» є синонімом терміну «культурна дипломатія», оскільки вони обидві мають політичні цілі, що спрямовані на формування громадської думки за кордоном. Відповідно інших підходів, необхідно розділяти «публічну» і «культурну» дипломатії, оскільки публічна частіше реалізує політичні проекти, займається пропагандою, а дипломатія в галузі культури націлена на встановлення стабільних, рівних, довгострокових і двосторонніх відносин між країнами. Відповідно підходу Ніколаса Кулла, публічна дипломатія – це проекти в галузі культури, програми обмінів, короткострокові адвокаційні кампанії, міжнародне мовлення та моніторинг зарубіжної громадської думки. Єдиного узгодженого визначення терміну «публічна», «культурна» дипломатія не існує - це різні інструменти зовнішньої політики держави. Водночас, застосовуються ці інструменти з однією метою – здійсненням політичного впливу на уряди інших країн; як спосіб комунікації в інтересах національної безпеки України. На зовнішньому напрямі – це забезпечення іміджу держави й успішності її міжнародної політики; на внутрішньому – зміна парадигми культури та

реформування культурної політики, визначення змісту та якості культурного продукту. В системі стратегічних комунікацій публічна й культурна дипломатія постають серед основних напрямів впливу держави для досягнення та захисту національних інтересів та протидії інформаційно-психологічним операціям спрямованим на Україну. Культурна дипломатія, зокрема, відіграє в цьому процесі важливу роль і забезпечує не лише роботу із зовнішніми цільовими аудиторіями, а також залучає творчу громадськість до процесу вироблення стратегічного контенту, адекватних умовам наративів.

В Україні про інституалізацію публічної дипломатії як окремого напрямку можна говорити починаючи з 2015 року; поштовхом до цього стала Революція гідності з усіма державотворчими змінами, а також зовнішня загроза з боку російської федерації. У 2019 році відзначалося 100-річчя культурної дипломатії України. Вперше в історії України у 2020 р. Міністерство закордонних справ України ухвалило «Стратегію публічної дипломатії на 2021–2025 роки», в якій визначено сім ключових напрямів публічної дипломатії: культурна, експертна, економічна, кулінарна, цифрова, науково-освітня, спортивна [3].

Виділяють різноманітні види традиційної дипломатії в міжнародних відносинах: політика пацифікації - небажання загострювати чи розпалювати суперечності, що існують між країнами; передбачає різні поступки протилежних сторін у незначних, неважливих питаннях; дипломатія канонерок - демонстрація сили для досягнення зовнішньополітичних цілей; доларова дипломатія, яка передбачає використання економічних методів (наприклад, кредитів) для досягнення державних цілей; економічне «поневолення» малих держав і підкорення владі великих іноземних банків і промислових компаній; політична залежність малих країн від країни, яка надає економічну допомогу; експертна дипломатія - системна робота з представниками експертного середовища, експертами та мережами, державними та недержавними аналітичними центрами, національними та міжнародними об'єднаннями тощо; науково-освітня дипломатія у напрямі побудови партнерських відносин з іншими країнами через науково-освітні обміни та інші види дипломатії.

Серед вищезазначених видів в системі міжнародних відносин значну роль посідає парадипломатія – форма стратегічного делегування дипломатичних завдань і відповідальності місцевим органам влади для компетентного ведення міжнародних стратегічних комунікацій, які розвивають субнаціональні, регіональні чи місцеві органи влади, здійснюють власну зовнішню політику. Недержавні організації можуть розглядатися як парадипломати, які мають цінну, але обмежену корисність і мають працювати лише разом із професійними дипломатами.

В розширеному контексті культурної парадипломатії її категорії розглядаються за критеріями парадипломатичних цілей: економічні, культурні та політичні (М. Алдекоа і М. Кітінг). «Останні охоплюють такі цілі, як збереження культури, встановлення культурних зв'язків з іншими країнами або регіонами та діяльність, що сприяє міжнародній проєкції культури громади» [4, 42]. Відповідно, економічний шар є орієнтованим на залучення іноземного капіталу (не переплітається з будь-якими політичними або культурними питаннями); культурний шар передбачає багатовимірний підхід (співпраця в культурній, технічній, освітній сфері); політичний шар виходить з політичних міркувань («передбачає наявність суспільства, що розглядається, як ідентичність, яка відрізняється від тієї, яка формується національною державою, або прагнення до політичної незалежності», А. Лекур) [4, 45]

Культурну парадипломатію можна розглядати як складник «м'якої сили» субнаціональних акторів з доступом до інформації, мережами союзників, партнерствами тощо. В умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення культурна парадипломатія стає однією з найбільш ефективних комунікативних технологій з метою підвищення ефективності зовнішньої політики, зміцнення міжнародного авторитету держави, демонстрування відкритості суспільства.

Список використаних джерел

1. Висоцький О.Ю. Публічна дипломатія: конспект лекцій. – Дніпро: СПД «Охотник», 2020. – 56 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Vysotskyi_Oleksandr/Publichna_dyplomatiia_konspekt_lektsii_Chastyna_I/

-
2. Dr Jovan Kurbalija. Diplomacy and Technology: A historical journey. URL: <https://www.diplomacy.edu/topics/history-of-diplomacy-and-technology/>
3. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021-2025 роки. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>
4. Головка І. Культурна парадипломатія як складник «м'якої сили» субнаціональних акторів /Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей 2019 / 39. – с. 41-49.

Черняк Анатолій, кандидат
психологічних наук

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ СТУДЕНТІВ І ВИКЛАДАЧІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Під час воєнного стану психологічна підтримка особистості набуває надзвичайного значення, адже загибель людей, бойові дії виходять за межі звичайного людського досвіду. Мабуть, тому запитуваність психологічної підтримки, порад і спілкування з психологом досить велика навіть у тих областях України, де бойових дій немає.

З перших днів воєнного стану психологічна служба нашої Академії працює в онлайн-форматі у таких напрямках: поради психолога подаються у професійній спільноті Viber, публікуються на сайті академії на сторінці психологічної служби, надсилаються кураторам студентських груп і студентам, триває індивідуальне консультування [1].

Спільно з кураторами було організовано зустріч психолога зі студентами й викладачами, де керівниця психологічної служби відповідала на запитання, найчастіше поставлені на консультаціях, на якій обговорювали способи подолання тривоги, нервової напруги, негативних наслідків стресу. Були присутні майже 200 осіб. Хотілось би зазначити, що зацікавленість виявили як студенти, так і колеги-викладачі. Зараз на консультаціях у психолога найчастіші питання – як подолати тривогу. Симптомами тривоги є прискорене серцебиття,